Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in octo libros physicorum Aristotelis - Cod. Ettenheim-Münster 192

Aristoteles

[S.l.], 1629-1630

Quaestio secvnda - De vnitate specifica et nvmerica motvs eivsqupe contrarietate

urn:nbn:de:bsz:31-116321

Visual Library

QVAESTIO SECVNDA.

DE VNITATE SPECIFICA ET NVMERICA MOTVS EIVSQVE CONTRARIETATE.

Dubium Primum.

A, quo motus sumat suam unitatem et distinctionem specificam?

Ex

Ex dictis hactenus colligitur unitas generica motus, illi
n. motus possunt dici eiusdem generis qui ad idem praedicamentum terminantur;
Diversi vero generis qui ad diversa praedicamenta aut
terminantur. Restat ergo discutiendum a quo
motus suam specificam atque adaequatam unitatem sumat.
Et sermo est de unitate specifica reductiva,
motus n. cum sit ens incompletum et imperfectum,
neque habet propriam et perfectam speciem, qui huius integra,
Notandum est quinque esse quae concurrunt motum.
1mum est agens a quo procedit. 2dum est mobile.
3tium est terminus a quo, 4tum est terminus ad
quem. 5tum est medium vel spatium per quod fit
motus. Ex quibus agens non dat speciem motui. neque
et mobile, cum ab eodem agente et in eo-
dem mobili, possint esse motus et non solum spe-
cie [illegible] et genere distincti. Restat ergo dubium
de aliis tribus, unde sit,

Conclusio Prima

Motus sumit suam unitatem specificam
a termino ad quem.
Aristoteles est hanc et D. Th. 1. 2. par. 1. q. 23. a. 1. ad 1um
Ubi

Vbi ait mot^s non accipit spem a termi: a quo sed ad quem. ptr Contr rat. Ab illo sumit spes motus a quo sumit contrarietas illius, sed contrarietas motus sumit a termi: ad quem. ergo et spes. M. ptr. contrarietas n. motus e dimen. sitas illius mala, pprie natura. n. ptr. ideo dealbao et denigrao contrariant quia hnt contra. rios terminos ad quos, nempe albedinem et nigredinem. ergo contrarietas motus sumit a term: ad quem. Confirmat hoc rao pa. Tam deal, bao quam denigrao pnt hre eundem term: a quo. ergo ab illo non spe distinguent. cognos ptt. ptr mug. Vterq namq motus pt incipe a flavo vel caeruleo, Confirmatur 2o. Tota spa motus e in ordine ad term: ad quem. ergo ab illo sumit sua spem. ans pt. spa motus consistit in via, vel continua tendentia in ordine ad term. ad quem. cognita ptr. In q. alq ex sua natura et spe ordinat ab illo sumit suā spem. ergo si motus ex sua natura ordinat ad termi: ad quem, ab illo et sumit suā spem. ans ptt hu relativo vel relatiuo. q illo dnr sumere

spem

spem à suo termino, qa ex sua nãa ordinat ad illu. go idem dicendu in ꝯfacti. ex hoc colliges motu et distingui spẽ ab alio motu penes terminu ad quem. ꝯ ptr. Abeo n à quo res htt suã spem et ꝯsam habet et specificam distinctione. sicut res à ratt htt suã spem ita et ab illo htt distinctione specificã. qe moty htt à termino ad quem suã spem et ꝯsam htt et distinctione specificã. Arcent hic alq motu ꝯdrio specificari à termino à quo Aliu à medio vel spatio specificari. Sed q non ẽ veru. Unde agitur destituti.

Obiicies 3o Autem docentem intrinsecum esse motui versari inter terminos ꝯtrarios. go moty sumit suã spem non tm à termino ad quem, sed et à termino à quo. ptr ꝯsqña. ans ptt. Ideo n. terminy ad quem dat spem motui qa respicit intrinsece à motu. go si et intrinsice respicit terminy à quo, et dabit spem. Confa. Moty in stantaney differt à successive spẽ, q termi à quo, qa si hic ẽ à termi positivo

illa

illa a. à privatio. ergo. Contra R. 2°. Illa q

non e non pt dare spem alteri, sed terminus

ad quem non e ergo pt motus. ergo nequit dare

spem illi. prob. m. quamprimum terminus

ad quem e, tunc cessat motus, et motus tamdiu

durat tamdiu non e terminus ad quem. ergo

etiam q antea.

R. Ce. aus et H. conquam ad p. dist.

illam caveatur q a intrinsece respiciat pp

se quodo aus. q a intrinsece tu. negs aus.

ergo term: à quo dat spem - negat conquam - q

terminus à quo licet intrinsece respiciat à

motu, tu non pp se, sed pp terminum ad que.

adeo v. motus recedit à termino à quo ut

pt convenire ad term: ad que. - et iste dat

spem. q a intrinsece et primario p se respi-

ciat à motu. Ad 2am Confutam R. ergo non

hic loq de motu stricte sumpto quatenus non e

motus instantaneus unde nihil contra nos.

Sed ne videamur fugere argumenta R. 2°

N.

H. ono qa q hec non ꝑcise distinguunt ꝑt.
sic ꝑ term: à quo. sed qa sic ab haberi eund
term. ad quē mattr. nec tn̄ formattr. ut n. idem
terminus ē in acqsibilis ex priuat qui spe-
cificat motū instantaneū ut n. ē acqsibilis
et qtitat specificat motū successiuū.

R. 2o. Illos duos mot non distingui spē mo-
rali sed medali. Ad ratm̄ contrariam R.

Quod dat terminus ad quē in fieri qd ē fieri
mot, non a. in facto esse. nostr a. nc ~~fier~~
ē ad hec ut pt dari spem.

Obiicies 2o. Motus aëris à terra usq ad mediam
regionem sua, et motus terræ à sphæram ignis ad eiqd
mediam regionē sunt distincti spē, sed non à termino
ad quem, ergo à quo. Totus discursus pt. ergo terminus
à quo dabit spem motui.

R. Concedo M. et nego m. ad probatm̄ ibi adiuncta R.
cum distinctione. Mattr concedo. primus n. motus ē
sursū. alius deorsū, qa idem locus si compert cum illo loco
à quo descendit terra ē locus deorsū. si vero comperet
cum eo à quo ascendit aër, tunc ē locus sursū, ergo
hnt diversam ratm̄ formalem. ~~Quia idem locus circumdare si compert cum illo loco à quo descendit terra ē locus deorsū si vero compert cum eo.~~ Circa hanc solutionē docent alii term: à quo esse qdiem
vero petitam ad specificandū motū, et ad spem illius mattr. ē hic ex
quo tn̄ non sequi qd term. à quo det spem motui qa tn̄ mattr concurrit et
ē materia qdio ꝑ dat spem rei.

Obi

Obiicies ergo. Augmentatio et diminutio distinguuntur specie, sed haec petit a termino a quo, et termino ad quem; dicuntur enim motus oppositi ergo specie distincti motus.

ergo contra nulla pro motu.

illi duo motus habent eundem terminum ad quem. ergo ... illa non distinguentur. probatur consequens. probatur antecedens. quia potest contingere quod aliqua quinquepedalis augeatur ad quantitatem tripedalem et res quadrupedales diminuatur usque ad tripedalem quantitatem, tunc illi habent eundem terminum ad quem videlicet potest scilicet eadem quantitas tripedalis. ergo.

R. Concedo motum et distinctum motum cum eodem termino materiali con-cessu negatur motum quantitas n. tripedalis terminat aug-mentationem sub ratione maioris quantitatis. terminat ... a diminutione sub ratione minoris. ista enim potest sunt diversa ratione facta.

Obiicies ergo generatio et corruptio distinguuntur specie sed per non terminum ad quem. ergo ... terminus a quo. specie probatur motum. probatur antecedens terminus generationis ad quem est esse fortasse motum potest. probatur motum. terminus generationis ad quem est esse substantia corruptionis vero est non esse, sed esse et non esse plus differunt quam specie. ergo.

R. Negato motum, ad probationem dico motum esse et non esse plus differunt quam specie si absolute sumantur, quidem motum. esse et non esse si sumantur in genere substantiae plus differunt quam specie negatur motum esse n. et non esse substantiae

secundum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

reducuntur ad idem subiectum patitur.
Contra 3o Motus terrae ad sphaeram ignis
et motus ignis ad eandem sphaeram distinguuntur specie,
et tamen habent eundem terminum ad quem ut patet. Ergo idem
et de motu ab albo in fuscum, et a nigro in fuscum.
Aliter idem termini ad quem et tamen distincti specie motus
Ergo idem quod antea. Minor patet de terrae motu et ignis
quia unus est naturalis et alius violentus, sed naturalis et vio-
lentus distinguuntur specie. Ergo.
R: Ad 3m N. M. Idem enim motus secundum speciem potest
esse rei violentus, et uni alteri naturalis, unde si illi
duo motus considerentur secundum essentiam motus tamen,
sunt eiusdem speciei et solo numero distinguuntur.
Si vero iidem motus considerentur ex parte principii,
a quo habent quod sint naturales vel violenti, tunc
potest dici distincti specie accidentaliter. Ad alterum
de motu in fuscum ab albo et nigro R. a terre,
non quod sit eiusdem speciei sed disparis. Unde di-
cendum quod sunt motus specie distincti. negandum tamen quod
haec distinctio sumatur tantum a terminis a quibus
sed sumitur ab ipso fusco quod est terminus ad quem

Et

Et licet sit materie idem et tn fuerit diversum
si n. fuscum comparetur cum albo habet rationem nigri,
si comparetur cum nigro habet rationem albi. hoc n.
est de ratione coloris medij q participet naturam utriusque
extremi, et si comparetur cum uno extremo induit oppo-
sitam rationem illius extremi cum quo comparatur
Unde unum fuscum comparatum ad album fit nigrum,
et comparatum ad nigrum fit album. Licet duplicem
rationem sortitur ratione cuius poterit specificari motus,
Dices contra. Ergo quando fit album ex nigro et
rubro, erunt et motus specie distincti. propterea: à
paritate rationis, R.: tn negatur consequentia quia
album sive fiat ex nigro sive ex rubro semper
retinet eandem rationem sortitur albi quod tn non
contingit in fusco. et ratio disparitatis sumitur ex
eo quod albedo sit color extremus, fuscus vero medius.
Dices ultimo. motus circularis et rectus
differunt specie, et tn habent eundem terminum ad quem.
Sic. prior n. ad idem punctum potest fieri motus rectus
et circularis

R.

R. Hic argumentum petens quomodo se habent medium
vel via per quam fit motus ad specificandum
motum. Ad hoc R. Quod unitas medij vel
viae simpliciter sumptae per quam fit motus et gene-
rat ad unitatem specificam motus, quod patet ex
hoc quod hic apparente. non ipse motus eiusdem speciei
si medium et via per quam fit motus non sit
eadem. unde et apparet motum circularem
et rectum differre specie, ipsa unus per lineam rectam
alius per circularem procedit. Idem docet D.
Th. lect. 6. et probat satis argumentum propositum de
motu recto et circulari quod duo motus non di-
stinguuntur penes term. ad quem per se, sed penes
medium et viam. Et licet se res in motu sicut
in scientiis quae et distinguuntur specie penes medium
hoc est, penes abstractionem a materia et identita-
tem propriam per quam tendunt in aliquam scientiam. Cum
id et fit in conclusi. Unde ad argumentum R.
Contrarie m. et disti. m. licet eundem term. ad quem
sortiantur, neque m. math. quod eadem m. Et unde quamvis
specifica motus non per se sumatur a term. ad

quem

quae sed est ab unitate formali medij, quae quaedam,
modo est assumendus in ipsum terminum ad quem
formaliter consideratur; sicut est in aliis modis di:
versis tendentibus assumendis in ipsum sub alia formali

Dices contra. Ergo contra non quae aperit mo:
tum distinguunt specie penes termini ad quem non
erit adaequata vera. Resp. Conterm debere
intelligi juxta communem acceptionem autem quod
certe sicuti modo distinguuntur specie ad termi:
ad quem. in termino tamen non excluduntur unita:
tem formalem spatij. Contra. si unitas
spatij vel medij requirit ad speciem motus.
Ergo quod stante unitate termini ad quem,
et posita diversitate medij sed distinctus specie
motus. Ergo terminus ad quem non dabit speciem,
sed medium vel spatium. Resp. Dist. sequelam.
Quatenus medium est diversum formaliter conc: quatenus
est diversum solum materialiter neg: sequelam. nam
tunc quatenus medium est formaliter diversum et termi:
ad quem est formaliter diversus, quia terminus est

terminus

terminus dicat se ipsum, ut e hac vel illo medio attingibilis, sicut et patet in obiectis fierum quae per diversa media attinguntur sunt et diversa spectatr.

Dubium Secundum
Unde sumat motus suam unitatem numericam?

Conclusio Prima.

Ad unitatem numericam motus requiritur unitas numerica mobilis.

Probatur tanto ratione. Omne accidens sumit unitatem numericam à subiecto. Sed motus est accidens. Ergo sumet suam unitatem num: à mobili, quod subiectum illius. /.

Conclusio Secunda.

Ad unitatem numericam motus petitur et unitas numerica temporis

Probatur

Ptr Certo. Si esset aliqua pars temporis in medio motus in qua motus non esset, esset necessarium dicere quod tunc desineret prior motus et iterum inciperet, sed quotiescunque interrumpitur motus, ergo non manebit continuus motus. et ergo nec unus numero. ptr ultima consequentia. Ad unitatem num: motus petitur continuitas, ergo ut sit continuus motus debet durare per unum numero tempus. Explicatur haec ratio ut motus sit unus numero debet esse continuus sed non esset continuus si non esset in uno num: tempore. ergo unitas temporis petitur necessario ad unitatem numericam motus. M. ptr. Illa quae sunt discontinua sunt divisa realiter et separata, ergo non sunt unum numero. ptr consequentia - quia unitas numerica est indivisio et realis identitas. m. vero ptr. si motus non esset in uno et eodem tempore esset necessarium dicere de motu vel de aliqua eius parte, nunc non est motus nec pars illius. motus n. nequit fieri nisi in tempore. ergo tunc mobile quiesceret, et per consequens essent discontinuatae partes motus.

Circa

Circa hanc tertiam Unitatem numericam spus non causare motus continuum, si alias mobile non sit unum numero. si n. mobile sit duplex numero et unum post aliud et unum num: tempus, tunc tales motus essent continui et non continui. ergo ad unitatem numericam motus petit tam unitas mobilis quam spus. ex quo efficacia colligitur ratio q non sufficiente.

Conclusio Tertia.

Ad unitatem numericam motus petitur unitas tam specifica quam numerica termini ad quem.

Contra ex Ults. pts ratio. quo ad 1am partem. Quae sunt diversae spei non possunt inter se continuari, ut patet in hoc et leone; sed eo ipso q termini ad quos, sunt diversae spei motus et ipsi sunt tales. ergo si motus sunt distinctae spei non poterunt inter se continuari, sed q non sunt continua, sunt reddita tales distincta numero.

2a pars [illegible] pts. si n. esset duplex num: term:

term: ad quem est duplex scilicet totalis. sed
formalis term: ad quem est motus. ergo duplex est
motus quare ad unitatem numericam motus
petitur unitas numerica termini ad quem.

Conclusio Quarta.

Haec tria sufficiunt ad unitatem numericam
simpliciter considerati motus. ita ut non plura
petantur.

Contra quod aliqui requirunt ad unit: motus
et unitatem numericam agentis. Probatur contra
rat. Si aliquid aliud peteret maxime esset unitas
numerica agentis, atque haec non requiritur. ergo.
m. probatur. motus in sua ratione simpliciter non dicit
ordinem ad agens, nam simpliciter sumptus praecise
dicit ad actionem et passionem. ergo ad unitatem
numericam motus ut sic non requiritur unitas nu-
merica agentis, quamvis tamen ut habet rationem
ha, motus consideratus in concreto realiter idem,
significat cum actione petat et unitatem

num:

num: agentis tabulis.

Huic eius hic contra jam textur. Si canis qui pi-
taret ab aliqua turri usque ad terram et pungat canem mei in medio aeris, tunc ibi esse
idem numerus motus et tamen diversum numero
mobile. Pr. in pat. quia ille motus esset continuus
et nullo interruptus cum canis nunquam
quiesceret, sed esset idem num: motus. et
quia ibi diversum num: mobile patet. Ibi
esse duplex compositum subiecti. nam prius erat
canis, deinde erat cadaver. ergo duplex num:
mobile.

R. Negando minorem quo ad primam partem. quia motus
canis est distinctus num: a motu cadaveris vivente
quia per mortem destruitur compositum et fit resolutio
usque ad materiam primam et quamvis multa maneant
accidentia eadem quae antea erant, sed tamen postea
differunt num: a praecedentibus. ad probationem dices
quod licet ille motus sit sibi contiguus
tempore absolute tamen non est continuus
nulla

nulla est quies illi deest, quia est absoluto quietum.
Resp. ante: nulla est illi quies positiva, nega-
tiva vero. quia primus motus eamus definit illi
quod primum fuit non esse, et etiam incipit quod primum fuit
esse. ut tamen alle motus Dei designus.

Obiicies 3o. Tempus indiuiduatur a mo-
tu, quia motus est sibi quo partus, quo motus
non potest indiuiduari a tempore. quia alias committeretur
circulus vitiosus. ergo motus indiuiduatur a
se ipso radicaliter.
R. Quod tempus alio modo indiuiduatur
a motu et alio motus a tempore. motus indiuiduatur
a tempore tanquam a signo a posteriori, tempus vero
indiuiduatur a motu tanquam a suo. deinde
tempus indiuiduatur a motu ut a sua causa materiali.
motus vero a tempore ut a sua causa formali.
Unde neg. consequentia. quia sic committeretur circulus vitiosus.
et quod motus indiuiduatur a seipso.
Obii:

Obiicies 3o. Motus localis potest habere plures terminos ad quos ut patet in illo qui reditur per unum milliare, quod ille habet plures ubicationes numero distinctas. Ergo ad unitatem numericam motus non necessario petitur unitas numerica termini ad quem.

R. Quod omnes illae ubicationes faciant unum terminum ad quem totalem propter ordinem quem habent ad se invicem, propter ultimum ubi respicit caetera omnia tanquam minus et media per quae acquisibile.

Dubium Tertium.

Unde desumatur Contrarietas motus; et utrum mobile aliquod possit simul moveri duobus motibus contrariis?

Conclusio Prima.

Contrarietas motus sumitur per se primo et formaliter à termino ad quem. et etiam à term: à quo, materialiter et consequenter.

Probatur prima pars contra. ab illo sumitur contrarietas per se primo et formaliter à quo sumitur species, sed à term: ad quem sumitur species ergo et contrarietas. minor patet ex dictis praecedenti. probatur maior. Oppositio et contrarietas alicuius rei sequuntur propriam rationem et speciem ergo.

2a pars contra probatur primo. Licet n. terminus à quo non det speciem formaliter motui tamen respicit intrinsice ab illo tamquam terminus motus. et respicit tamquam ratio termini ad quem. ergo contrarietas adaequata motus quae est et includit contrarietatem materialem extendit se ad term: à quo. quia eo modo sumitur contrarietas à terminis quo respiciuntur à motu.

Probatur eadem pars 2a. 2o. Motus ex sua

sp̄a

ipsa et via inter duos terminos contrarios.
Et at duo motus inter se contrarii debent
esse eundem terminum a quo et ad quem
adequate oppositi, alias non contrarii
sunt ea quae opposita inveniuntur, et sic non oppo-
nerentur contrarie. Circa quae notabitur quod sit ad
Ruleys. Quod a termino a quo non sumatur
contrarietas futilis et essentialis, sed quasi acciden-
talis et extrinseca, quia quando termini a quo
et sunt contrarii tunc ad sunt quasi maiorem
contrarietatem et quasi maiorem effecti non
et sufficientem contrarietatis.

Conclusio Secunda.

Non potest unum numero corpus simul
et per se moveri duobus motibus contra-
riis.

Probatur Certo ex Aristotele dicente. Magis contrariari
motum motui quam quieti, quia duo motus contrarii
nequeunt esse simul.

Probatur 2o De motu calefactionis et frigefactionis

id

id quod calefit recedit à frigore; et quod frigefit accedit ad frigus, atq repugnat quod idem acce, dat ad frigus et recedat ab illo. ergo non pt idem num: corpus simul et per se moveri duobus motibus contrariis.

Ptr Contr 2o. Non pt aliqs simul recedere et accedere ad alt[illegible] et deas[illegible]. et si ille re, cessus sit valde exiguus. ergo idem [illegible] in aliis motibus contrariis. Cons: Unum et idem [illegible] secundum eandem ratem formalem non pt amari et odio haberi simul et per se et remisse, quia amor alicuius et remissus adfert privationem odii resp: eiusdem. ergo licet calor pot esse cum frigore in eodem subiecto saltem quo ad gradus remissos et in debiliores. non tamen duo motus contrarii quia motus seu fieri unius formae contrariae ex se adfert abiectionem et expulsionem alterius formae adfert et impedimentum motus quo ad [illegible] contrarium [illegible]. quia agens calidum non tam habet [illegible] abiiciendi frigus a subiecto

sed

sed et non pendenti actionem alterius contrarii ergo.

Obiectio 30. Calor et frigus sunt simul, ergo et calefactio et frigefactio.

Rx. Certo ano et ng. 2.3: dispantur . qa … intensis et remissis ipsum se habet q non tam ali, erat forman ptrana, sed et q non pendent actionem alterius.

Obiectio 40 Ponamus duo agentia unum calidum, alterum frigidum, et ita dispositum, tunc illa duo agentia agunt natta. ergo move-bunt ita duplici motu contrario ergo.

Rx. Quod si illa agentia sint aequalis virtutis tunc non pendent se mutuo et nihil procedet si a- unum sit fortius, tunc producet suam formam non alind. Et haec de Libro 5to sufficiunt. Pridie Cocoa Dni.